

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Almeflo, Marianne. *Skogskyrkogårdarna i Hamra*. Internetmaterial på Färila kyrkliga samfällighets hemsida (Även publicerat i samfällighetens tidskrift Tornugglan sommaren 2000).

Danielsson, Dagny och Alvar. Bosatta i Björkberg. (Muntliga uppgifter 2003-11-07).

Frank, Markus. Präst i Färila kyrkliga samfällighet.

Gagge, Carl Magnus. *Vårdåtgärder vid Ödekyrkogårdar i Los Hamra pastorat*, Länsmuseet Gävleborg 1986. (Besiktningsprotokoll och foton).

Lantmäteriverkets forskningsarkiv i Gävle, ritningar och tillhörande beskrivningar.

Los kyrkoarkiv, Kyrkostämmoprotokoll och visitationsprotokoll.

Länsmuseet Gävleborg, ärendearkiv.

Länsstyrelsen Gävleborg, Kulturmiljö, ärendearkiv.

Möller, Agnes. Bosatt i Björkberg och ordförande i Björkbergs byalag. (Muntliga uppgifter 2003-11-07).

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1847	Begravningsplatsen invigs.	Länsstyrelsen Gävleborg, Kulturmiljöfunktionen, ärendearkiv.
1875-76	Begravningsplatsen finns inritad på den karta som upprättades vid "Åbodelning å inrösningsjorden" i Björkberg år 1875-76.	Lantmäteriets forskningsarkiv i Gävle, V33, Los sn 3 ¹
1903	Los kyrkostämma beslutar den 26 juli att; "förvärfva eganderätt till den del af Björkbergs kyrkogård som vid afvittringen icke är för ändamålet afsatt". Detta innebär sannolikt att kyrkogården vid denna tidpunkt redan hade utvidgats mot söder till nästan dubbel storlek.	Los kyrkoarkiv, KIIa:3, Los kyrkostämmas protokoll 1896-1909
1912	Begravningsplatsen höjs genom "påförning av jord".	Los kyrkoarkiv, KIIa:3, Los kyrkostämmas protokoll 1896-1909
1912	Los församlings kyrkostämma beslutar att socknen ska överta kostnaden för höjningen av begravningsplatsen, vilken uppgick till en summa av 250 kronor.	Los kyrkoarkiv, KIIa:3, Los kyrkostämmas protokoll 1896-1909
1920	Vid ärkebiskop Nathan Söderbloms visitation i Los-Hamra i juni 1920 ansåg ärkebiskopen att några begravningsplatser borde dras in, däribland Björkberg. Björkbergsbon Englas Erik framförde att "begravningsplatsen i Björkberg på grund av dess förfall och jordens grundhet numera var olämplig".	Los kyrkoarkiv, NI:2, Los: visitationsprotokoll och handlingar 1907-20.
1932	Sista kistbegravningen på begravningsplatsen.	Gagge, C. M.

Slutet av 1930-talet – 1940-talet	Fyra till fem gräsklädda gravkullar finns på begravningsplatsen samt ett vitmålat kors till höger innanför grinden. Marken är gräsklädd och bevuxen med mycket klöver. Ett år i mitten av 1940-talet slås gräset på begravningsplatsen och används som djurfoder.	Danielsson, D. och Danielsson, A.
1986	Vårdåtgärder planeras av Läns museet Gävleborg och är tänkta att utföras av Skogsvårdsstyrelsen. Vägen uppges nyligen vara röjd och träd i ett hörn av begravningsplatsen har fällts. staketet beskrivs samtidigt som nyligen rödfärgat.	Gagge, C. M.
1998-99	Ett ca 3,5 meter högt kors av trä reses på begravningsplatsen.	Almeflo, M.
1999	Första asknedsättningen sker på begravningsplatsen.	Danielsson, D.
1999	Korset invigs vid en friluftsgudstjänst.	Danielsson, D.
2005	En minnestavla av trä med namn över vilka personer som är nedsatta i minneslundan, sätts upp invid begravningsplatsens grind. Tavlan är ritad av landskapsarkitekt Irja Persson, Arbrå, men tavlan följer ej ritningen till alla delar.	Besök på platsen, 2005-08-17